

Vlaams
Parlement

ingediend op **775** (2015-2016) – Nr. 1
13 mei 2016 (2015-2016)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst
betreffende de sociale zekerheid
tussen het Koninkrijk België en de Staat Israël,
ondertekend te Jeruzalem op 24 maart 2014

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Samenvatting**

België heeft reeds in 1971 een bilaterale overeenkomst betreffende de sociale zekerheid met Israël afgesloten. De voorliggende overeenkomst zal de overeenkomst van 1971 vervangen. De overeenkomst regelt de toepassing van de Belgische en Israëliëse socialezekerheidswetgevingen.

Op het ogenblik van de ondertekening was de sociale zekerheid een uitsluitend federale bevoegdheid. Naar aanleiding van de zesde staats hervorming werd de bevoegdheid inzake kinderbijslag overgedragen en kreeg de overeenkomst een gemengd karakter.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling 'Vlaanderen onderhoudt goede relaties met buitenlandse overheden' uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingsamenwerking.

2. Situering

Op 24 maart 2014 werd in Jeruzalem tussen België en Israël een nieuwe bilaterale overeenkomst gesloten over sociale zekerheid. Deze overeenkomst, die in de plaats treedt van de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid van 5 juli 1971 tussen het Koninkrijk België en de Staat Israël, regelt de toestand van de werknemers of zelfstandigen die tijdens hun loopbaan aan het Belgische of Israëliëse socialezekerheidsregime waren onderworpen of die van het ene naar het ander overschakelen. De overeenkomst heeft tot doel de rechten van de mensen die onder de respectieve socialezekerheidsstelsels vallen, te waarborgen door middel van een gelijke behandeling, het behouden van de verworven rechten en het vergemakkelijken van de overgang van het ene stelsel naar het andere.

Aangezien de socialezekerheidstakken waarop de overeenkomst betrekking heeft, op het ogenblik van de ondertekening nog een uitsluitend federale bevoegdheid waren, werden de gemeenschappen niet betrokken bij de totstandkoming ervan. Ondertussen zijn de gezinsbijslagen echter op grond van artikel 5, §1, IV, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) een bevoegdheid geworden van de Vlaamse Gemeenschap (voor het Nederlandse taalgebied), het Waalse Gewest (voor het Franse taalgebied, op grond van een bevoegdheidsoverdracht bij artikel 3, 8°, van het bijzonder decreet van de Franse Gemeenschap van 3 april 2014), de Duitstalige Gemeenschap (voor het Duitse taalgebied, op grond van artikel 4, §2, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op grond van artikel 63, tweede lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen (BWBI)), zodat dit verdrag een gemengd karakter heeft gekregen en de instemming van de drie bevoegde parlementen en van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie behoeven. Deze overheden zullen ook moeten worden betrokken bij het uitwerken van de administratieve schikking, voorzien in artikel 25 van de overeenkomst.

3. Procedureverloop

3.1. Gemengd karakter en ondertekening

De overeenkomst werd op 24 maart 2014 in Jeruzalem ondertekend. Op het ogenblik van de ondertekening was de sociale zekerheid een uitsluitend federale bevoegdheid. De gemeenschappen en gewesten werden dus niet betrokken bij de onderhandeling van dit verdrag. Naar aanleiding van de zesde staats hervorming werd de bevoegdheid inzake kinderbijslag overgedragen. Hierdoor kreeg de overeenkomst een gemengd karakter waardoor de betrokken deelentiteiten deze overeenkomst alsnog moeten goedkeuren.

Op 23 september 2014 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de voorliggende overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het Waalse Gewest worden respectievelijk bevoegd geacht. De ICBB heeft deze beslissing van de WGV op 23 april 2015, via de schriftelijke procedure, stilzwijgend bekrachtigd.

3.2. Advies van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG)

In zijn brief van 26 oktober 2015 gaf de SAR WGG aan geen advies te verlenen.

3.3. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 10 december 2015 met kenmerk 58.399/VR.

De Raad van State stelt dat de administratieve schikkingen zoals bedoeld in artikel 25 van de overeenkomst enkel betrekking hebben op de administratieve en technische uitvoering van de overeenkomst. Artikel 3 van het voorontwerp van decreet dient dus geschrapt te worden.

Het ontwerp van decreet werd in die zin aangepast.

De Raad van State merkt op dat artikel 10 van de overeenkomst in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden voorziet in afwijkingen van de artikelen 7 tot en met 9. Een dergelijke mogelijkheid tot afwijking komt neer op een wijziging van in de overeenkomst vervatte regels. Indien de wetgevende kamers de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen en uitdrukkelijk aangeven dat ze instemmen met die wijzigingen, bestaat er geen bezwaar. De Raad van State is van mening dat de grenzen van de wijzigingsmogelijkheid van de voorliggende overeenkomst voldoende duidelijk zijn afgebakend.

Artikel 2 van het ontwerp van decreet werd in die zin aangevuld met een uitdrukkelijke bepaling waarin een voorafgaande instemming wordt verleend met wijzigingen van de bepalingen van de artikelen 7 tot en met 9 van de overeenkomst, voorzien in artikel 10 van de overeenkomst.

Verder stelt de Raad van State dat het ontwerp van decreet aangevuld moet worden met een bepaling die de regering verplicht om aan het Vlaams Parlement de wijzigingen mee te delen binnen een vastgestelde termijn. Dit zou het Vlaams Parlement de mogelijkheid bieden aan te geven dat ze een bepaalde wijziging niet goedkeurt.

Op de aanbeveling om de goedgekeurde wijzigingen mee te delen aan het Vlaams Parlement wordt niet ingegaan om de volgende redenen:

- de overeenkomst voorziet niet in de mogelijkheid dat een parlement van een overeenkomstsluitende partij zich verzet tegen de wijziging van de bepalingen van artikel 7 tot en met 9;
- de parlementaire controle op de uitvoerende macht blijft in elk geval behouden.

Op aanbeveling van de Raad van State zal ook de Engelse versie van de overeenkomst, die in geval van uiteenlopende interpretaties doorslaggevend is, samen met het ontwerp van decreet voorgelegd worden aan het Vlaams Parlement.

Tot slot wijst de Raad van State erop dat de Franse versie van de overeenkomst uit taalkundig oogpunt tal van gebreken vertoont.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Deel I. Algemene bepalingen

Dit deel bevat een aantal algemene bepalingen, zoals definities (artikel 1), materieel en personeel toepassingsgebied (artikel 2 en 3). Deze overeenkomst heeft betrekking op de rust- en overlevingspensioenen, de invaliditeitsuitkeringen, de arbeidsongevallen en beroepsziekten en de gezinsbijslagen. De overeenkomst heeft daarentegen geen betrekking op de Vlaamse Zorgverzekering en andere luiken van de Vlaamse sociale bescherming.

Verder bevat dit deel bepalingen over gelijke behandeling (artikel 4), uitvoer van prestaties (artikel 5) en verminderings- of schorsingsclausules (artikel 6). De overeenkomst waarborgt de rechten van de mensen die onder de respectieve socialezekerheidsstelsels vallen: zij worden gelijk behandeld, verworven rechten worden behouden en de overgang van het ene naar het andere stelsel wordt vergemakkelijkt.

De overeenkomst bevat geen definitie van het territoriale toepassingsgebied. Voor de Vlaamse Regering impliceert dit dat de overeenkomst geacht moet worden op het territorium te slaan waarop de respectieve overeenkomstsluitende partij overeenkomstig het internationale recht haar rechtsmacht uitoefent en dat als dusdanig door de internationale gemeenschap wordt erkend.

Deel II. Bepalingen betreffende de toepasselijke wetgeving

Als algemeen principe wordt gesteld dat men onderworpen is aan de wetgeving van het land waar men effectief werkt (artikel 7). Op dit principe zijn er een aantal uitzonderingen voorzien (artikel 8 en 9):

- het personeel van de transportondernemingen is onderworpen aan de wetgeving van het land waar de onderneming haar zetel heeft;
- gedetacheerde werknemers blijven samen met de hen vergezellende gezinsleden onder de wetgeving van de zendstaat, op voorwaarde dat de te verwachten duur geen vierentwintig maanden overschrijdt met een mogelijke verlenging mits akkoord van de bevoegde autoriteiten;
- ambtenaren en leden van diplomatieke missies en consulaire posten blijven in principe steeds onderworpen aan de wetgeving van de staat voor wie ze werken. Personen die door diplomatieke missies en consulaire posten ter plaatse worden aangeworven, zijn onderworpen aan de wetgeving van deze staat.

De bevoegde autoriteiten kunnen overeenkomen om in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden af te wijken van de basisregels. Dit is een clause die in al de bi- en multilaterale verdragen inzake sociale zekerheid wordt opgenomen. De bedoeling van deze mogelijkheid tot afwijking is vooral

bedoeld om te voorkomen dat de basisregels negatieve of ongewenste effecten hebben voor de betrokkenen (artikel 10).

Deel III. Bepalingen betreffende de prestaties

Hoofdstuk 1, dat het heeft over arbeidsongevallen en beroepsziekten, begint met dezelfde algemene regel: wanneer iemand recht heeft op dergelijke prestaties in de ene (bevoegde) staat, kan hij daarvan genieten in de andere verdragsstaat waar men verblijft of woont. Deze laatste zal de prestaties dus toekennen, volgens de wetgeving van die die het toepast. De duur van de toekenning wordt evenwel bepaald door de wetgeving van de bevoegde staat. In voorkomend geval kunnen de eerder overkomen arbeidsongevallen en beroepsziekten in aanmerking worden genomen om de graad van arbeidsongeschiktheid te bepalen. Bij beroepsziekten wordt de wetgeving toegepast van het land waar hij het laatst zijn beroepsbezigheden uitoefende, in de veronderstelling dat de wetgevingen van beide landen erkennen dat dergelijke beroepsbezigheid deze ziekte kan veroorzaken. Waar de ziekte het medisch het eerst werd vastgesteld is van geen belang. Genoot (of geniet) iemand reeds van een schadeloosstelling, dan geldt een andere regel. Het land dat deze uitkering verstrekt (of verstrekke) zal de bewuste ziekte steeds ten laste moeten nemen telkens de bewuste ziekte de kop opsteekt. Dit land moet niet opdraaien voor een eventuele verergering ervan wanneer deze persoon in het andere land een beroep gaat uitoefenen waardoor zijn ziekte kan worden veroorzaakt of verergert. Het tweede land zal hem hiervoor een supplement bezorgen. Oefent hij een dergelijk beroep niet uit, dan blijft het eerste land volledig verantwoordelijk, ook voor een verergering (artikel 11 tot en met 16).

Hoofdstuk 2, dat het deel over de ouderdoms- en overlevingspensioenen behandelt, werd opgesplitst. Er zijn specifieke Belgische (artikel 17 en 18) en Israëliëse (artikel 19) bepalingen. Eerst werden de Belgische uitgewerkt. Voor de berekening van het Belgisch rust- en overlevingspensioen worden de perioden die hiervoor in beide wetgevingen in aanmerking worden gebracht getotaliseerd voor zover ze elkaar niet overlappen. Om beroep te kunnen doen op de bijzondere regelingen worden enkel de verzekeringstijdvakken in aanmerking genomen die in het andere land in hetzelfde beroep vervuld zijn. Residuaire blijft er ook voor hen uiteraard de algemene werknemersregeling. Na de samentelling wordt een theoretisch pensioen berekend. Dit bekomt men door een pensioen te berekenen op basis van een loopbaan die fictief volledig volbracht is onder de Belgische wetgeving. Vervolgens wordt geproratiseerd. Dit wordt gedaan door op het theoretische bedrag een breuk, de verhouding van het Belgische verzekeringstijdvak op het getotaliseerde, toe te passen. Dit is het verschuldigde bedrag. Voldoet iemand aan de voorwaarden om een Belgisch pensioen te bekomen, dan wordt zijn recht berekend op basis van de interne Belgische wetgeving én volgens de bovenstaande techniek van samentelling en proratisering. Het hoogste bedrag is dan verschuldigd. Wat betreft de Israëliëse pensioenen wordt hetzelfde principe toegepast.

Hoofdstuk 3 heeft betrekking op de invaliditeitsprestaties. Voor de opening van het recht worden de vermelde principes herhaald wat betreft de totalisering van de verzekeringstijdvakken. De wetgeving die van toepassing was op de persoon op het ogenblik dat hij invalide werd, zal worden toegepast. De gerechtigde op een invaliditeitsuitkering moet vooraf steeds een toelating krijgen van de bevoegde Belgische instelling, om tijdelijk te kunnen verblijven in Israël (artikel 20 tot en met 22).

Hoofdstuk 4 bevat gemeenschappelijke bepalingen die gelden voor de ouderdoms-, overlevings- en de invaliditeitsprestaties. Deze vermelden in welke gevallen er moet worden overgegaan tot een herberekening van de prestaties (artikel 23).

Hoofdstuk 5 van dit deel is met name voor de Vlaamse Gemeenschap relevant, aangezien hierin de gezinsbijslag wordt behandeld. Wanneer deze bijslag afhankelijk is van het vervullen van een verzekeringstijdvak in een land, wordt rekening gehouden met de verzekeringstijdvakken doorlopen in het andere land alsof zij waren vervuld onder de wetgeving van het eerste land zelf. Er wordt bepaald dat de voorwaarde die bepaalt dat de plaats van opvoeding zou overeenstemmen met het land waar men zijn recht op gezinsbijslag wil doen gelden, geneutraliseerd wordt. De kinderen mogen zowel in België als in Israël wonen om rechtgevend te zijn (artikel 24).

Deel IV. Diverse bepalingen

In dit deel werden enkele diverse bepalingen opgenomen. Zo worden de verantwoordelijkheden van de bevoegde autoriteiten opgesomd (artikel 25), waaronder het sluiten van administratieve schikkingen. Het deel omvat verder bepalingen in verband met de administratieve samenwerking (artikel 26); de uitwisseling van persoonsgegevens (artikel 27); aanvragen, verklaringen en rechtsmiddelen (artikel 28); uitbetaling van prestaties (artikel 30); bijleggen van geschillen (artikel 31); uitvoeringsprocedures; niet-verschuldigde bedragen (artikel 32) en samenwerking inzake fraudebestrijding (artikel 33).

Deel V. Overgangs- en slotbepalingen

Ten slotte bevat dit deel een aantal overgangs- en slotbepalingen. De overeenkomst is van onmiddellijke werking. Verzekeringstijdvakken voor het van kracht worden van de overeenkomst kunnen geen recht doen ontstaan op enige prestatie, er kan nochtans wel rekening mee worden gehouden bij de vaststelling of berekening ervan. Gebeurtenissen die zich voordeden in deze periode kunnen eveneens in aanmerking worden genomen (artikel 34).

Werd een prestatie eerder geschorst of niet vereffend wegens de nationaliteit van de belanghebbende of wegens het feit dat hij zijn woonplaats had in het andere land dan die van zijn uitbetalingsinstelling, wordt aan deze situatie op verzoek van belanghebbende een einde gemaakt. Hetzelfde geldt wanneer de belanghebbende zijn recht op een pensioen of een rente wil doen herzien. Dit verzoek moet plaatshebben binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst opdat de rechten zouden terugwerken tot op het moment van de inwerkingtreding. Indien men later een verzoek indient, dan kan men zijn recht pas doen gelden vanaf het moment van het verzoek (artikel 35).

De overeenkomst wordt gesloten voor onbepaalde duur. Zij kan worden opgezegd door een van de landen door middel van een kennisgeving aan het andere land, met een opzeggingstermijn van twaalf maanden. In dit geval blijven verworven rechten of rechten in wording gewaarborgd (artikel 36 en 37).

De overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na de ontvangst van de laatste kennisgeving waarbij de ene partij aan de andere partij meldt dat alle vereiste interne wettelijke formaliteiten zijn vervuld (artikel 38).

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Staat Israël, ondertekend te Jeruzalem op 24 maart 2014.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Staat Israël, ondertekend te Jeruzalem op 24 maart 2014, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 3. De administratieve schikkingen, aangenomen ter uitvoering van artikel 25 van de overeenkomst, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Zullen volkomen gevolg hebben:

- 1° de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Staat Israël, ondertekend te Jeruzalem op 24 maart 2014;
- 2° de wijzigingen van de bepalingen van de artikelen 7 tot en met 9 van de overeenkomst, voorzien in artikel 10 van de overeenkomst.

Brussel, 13 mei 2016.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN